

Diedo nasjonála gæhttjalimij birra

2012

Æjgádijsa gejn li máná 5., 8. ja 9. jahkedásen

Julevsámegiellaj / lulesamisk

Ma li nasjonála gæhttalime, ja manen dákkár gæhttalime li?

Nasjonála gæhttalime galggi árvustallat jus skávlá vuorbástuvvá oahppij vuodulasj tjehpudagáv láhkámin ja riekknimin ávddánahttet. Dát aj gullu ásiida ieñilsgiela fágas.

Oahppoplánan li oahppe vuodotjehpudahkan máhttet:

- njálmálattjat ávddánbuktet
- tjálatattjat ávddánbuktet
- láhkát
- riekknit
- digitála ræjdojt adnet

Dá tjehpudagá li ájnnasa gájkká fágaj áhpadibmáj ja ávddánahttemij, ja li vuodon dasi gáktu oahppe galggi skávlán ja maññela iellemin rijbbat.

Gæhttalime riekknimin ja láhkámin ælla gæhttalime dáro ja matemátihka fágaj, ájnnat li láhkám ja riekknim vuodulasj tjehpudagá hárráj gájkká fágaj gasskasasjumljida, ájnnat gá dássju avta fágan – ieñilsgielan – ja dahkamusá tjalmostibme le láhkámádjadussaj, báhkobándudahkaj ja grammátihkkaj.

Skávlá hæhttu diedoijt gæhttalimijs ávkástallat ietjá diedoj gáktuj oahppij birra. Gæhttalime galggi boahtet ávkken ájnegis oahppe ávddánibmáj aktisasjargo baktu áhpadiddijn, oahppijn ja æjgádij/ ávdásvástediddijn.

Gudi galggi gæhttalimij tjadádit, ja makkár dahkamusájt galggi oahppe tjadádit?

Nasjonála gæhttalime galggi tjadáduvvat 5., 8. ja 9. jahkedásen. Oajvvenjuolgadussan le gájkká oahppe galggi dájt tjadádit.

Bessat máhtta dássju jus:

- oahppe gejn li rievtesvuoda sierraáhpadijmáj jali áhpadussaj sierra giellaáhpadijmáj

ja goassa le sæmmibuhta

- tjielgas jut gæhttalime e vuojga áhpadibmáj vájkkuda

Juska ájnegis oahppen le rievtesvuolta bessat, de máhtta oahppe iesj jali ávdásvástediddje mierredit jus oahppe huoman galggá gæhttalimev tjadádit.

Oahppe 5. ja 8. jahkedásen galggi gæhttalimij tjadádit láhkámin, riekknimin ja ieñilsin. Oahppe 9. jahkedásen galggi nasjonála gæhttalimij láhkámin ja riekknimin tjadádit. Dá gæhttalime li sæmmi gá 8. jahkedáse gæhttalime.

Oahppe 5., 8. ja 9. jahkedásen gejn le nuorttasámegiella vuostasj giellan galggi gæhttalimij tjadádit nuorttasámegiellan. Oahppe 5., 8. ja 9. jahkedásen gejn le nuortta-, oarjje- ja julevsámegiella vuostasj giellan galggi nasjonála gæhttalimij tjadádit riekknimin sámegiellaj.

Gæhttalime ieñilsin ja riekknimin li elektrávnálasj gæhttalime. Gæhttalime láhkámin li páhppárijn.

Makkár dahkamusájt galggi oahppe tjoavddet?

Gæhttalime li muhtem rádjáj válljimáhttem dahkamusá ja muhtema li rabás dahkamusá. Rabás dahkamusájn galggi oahppe vásstedit ietjasa bágoj jali tállaj, madin válljimáhttem dahkamusájn galggi oahppe avtav moattes gatjálvisájs vásstedit.

Gæhttalime báhtusa galggi máhttet diedoijt vaddet oahppij tjehpudagáj dásev juohkka tjehpudakdáses. Gæhttalime li dangas diehti navti dagádum jut li álkes, gasskamudduj ja gassielis dahkamusá.

Áhpadusdirektoráhta næhttabielen gávnnuui buojkulvisá dahkamustjerdajs

ma aneduvvi nasjonála gæhttalimijn. Dánna aj gávnnuui elektrávnálasj dahkamusá ieñilsin ja riekknimin ávdebutttjajs.

Gudi oadtju gæhttalimij báhtusijs diehtet?

Oahppe ja æjgáda oadtju áhpadiddjes diehtet báhtusijt gæhttalimijs gá da li gárvvása.

Báhtusa suohkanijs ja fylkkasuohkanijs almoduvvi mijá næhttabielen Skoleporten. Mij ep almoda ájnegis skávláj báhtusijt. Skávlá ja suohkana máhtti válljit jus almodi ietjasa báhtusijt.

Almulasjvuodalánha gájbbet jut hæhttup almodit skávláj báhtusijt gá gatjálvis boahotá bessat gæhttjat. Ájnnat majt ij oattjo, le dalloj gá ájnegis oahppe máhtta dábdijduvvat. Dajnas máhtta gávnnat ájnegis skávlájs báhtusijt moatten avvisájn ja næhttabielijn.

Ájnegis skávláj báhtusa li rahpasa rektorijda ja suohkanijs. Dá báhtusa galggi aneduvvat vuodon buoredittajt áhpadime kvalitehtav.

Áhpadiddijn ja skávlájn li sjávodis-vælggo ájnegis oahppe báhtusijs.

Jus ienep diedoijt sidá:

Válde aktijvuodav ietjat skávlájn. Ienebuu máhtta láhkát næhttabielijn: www.udir.no/nasjonaleprover www.udir.no/skoleporten

Gæhttalime galggi tjadáduvvat 37. vahkos 46. vahko loahppaj

Oahppijn gejn ælla máhttelisvuoda nasjonála gæhttalimij tjadádit mierredum gæhttalimbieve, galggi fáladagáv oadtjot maññela oadtjot tjadádit.

Vahkko:	Bieve/bievijt:	Gæhttalibme ja dásse:	Makkár gæhttalime:
37	Gasskabieve 12.09.	Láhkámin 5., 8. ja 9. jahkedásse	Páhpergæhttalime
38	Ragátmánó 17.-21.b.	Ieñilsin 5. jahkedásse	Elektr. gæhttalime
39	Ragátmánó 24.-28.b.	Ieñilsin 8. jahkedásse	Elektr. gæhttalime
42	Gálgádismánó 15.-19.b.	Riekknimin 5. j.d.	Elektr. gæhttalime
43 ja 44	Gálg.mánó 22. bievjes gitta basádismánó 2. bæjvwáj	Riekknimin 8. ja 9. j.d.	Elektr. gæhttalime

Gæhttalimájgge láhkámin ja riekknimin le 90 minuhta, madin ie gilsgehttalibme vihpa 60 minuhta.

Schweigaards gate 15 B
Postboks 9359 Grønland
0135 OSLO
Telefávnna 23 30 12 00
www.utdanningsdirektoratet.no
Álgusvattedum biehtsemánon 2012